

PRVA LIPA EVROPASIJONA V HOŘICAH NA ŠUMAVĚ NA ČEŠKEM

Skupinska slika pred pravkar posajeno »Tilio Europassionis«. Med njimi: pokojni Peter Pokorn st. (prvi z leve), Roman Weixler iz slovenskega veleposlaništva v Pragi (peti z leve), Martin Madej, župan Hořic na Šumave (deveti z leve) in naš gostitelj Miroslav Kutlak (trinajsti z leve).

Foto: Arhiv Peter Pokorn st.

Jernej Tavčar

ČEŠKA MISIJA – PASIJON V HOŘICE NA ŠUMAVĚ

Pot v Hořice¹

Češko imam rad. Morda pa je temu krivo tisto prvo pravo, pravzaprav kar iniciacijsko potovanje v tedanjo Čehoslovaško, poleti leta 1989, ki se je potem za nazaj izkazalo za zadnje poletje realnega socializma, saj ga je že jeseni odplavila zmagovita *žametna revolucija*....

Tudi zato sem bil vesel povabila na romarsko pot v Hořice na Šumavě, kjer naj bi si ogledali tamkajšnji pasijon.²

Pot nas je vodila mimo Salzburga in Linza, kjer smo sredi prijetne sredogorske pokrajine prešli češko mejo. Valovita gozdna pokrajina Šumave se tod izmenjuje z bolj odprtimi travnatimi površinami. Sredogorska veriga Šumave predstavlja naravno mejo med Češko na eni, Bavarsko in Avstrijo na drugi strani. Je naravna, in simbolna ločnica med slovanskim in germanskim svetom. To simbolno mejo še poudari dvojno poimenovanje: češki Šumavi Nemci pravijo Böhmerwald. In seveda, do jeseni leta 1989, je tudi tod potekala železna zavesa, realna in simbolna ločnica med evropskim Vzhodom in Zahodom.

Po prečanju obsežnega akumulacijskega jezera Lipno na reki Vltavi smo se počasi že približevali našemu cilju.

Na enem izmed blago zaobljenih pobočij ugleđamo naselbino kar precej strmo vraščeno v pobočje. To so Hořice na Šumavě, cilj našega tokratnega pasijonskega popotovanja.

Hořice so vaško naselje, ki ležijo na 675 metrih nadmorske višine in štejejo nekaj nad 800 duš. So samostojna občina v okraju Češki Krumlov v regiji Južna Češka. Hořice na Šumavě pa so tudi znan češki pasijonski kraj.

¹ Škofjeloško pasijonsko odpravo smo sestavljali: mag. Aleksander Iglčar, predsednik Muzejskega društva Škofja Loka in ambasador za sodelovanje s pobrateno občino Tabor na Češkem; Peter Pokorn st., priznani mojster fotografije in eden od pobudnikov in začetnikov sodelovanja med Škofjo Loko in večimi češkimi mesti ter sajenja lip Češko-slovenskega prijateljstva, skupaj s soprogo Marušo; Alojzij Pavel Florjančič, urednik Pasijonskih doneskov in pasionirani ljubitelj in poznavalec pasijonske tematike s soprogo Ano; Minka Krajnik, dolgoletna članica PD Sotočje in predana varuhinja kostumskega depoja Škofjeloškega pasijona; Milan Golob, režiser uprizoritve Škofjeloškega pasijona 2015 in moja malenkost v vlogi kronista

² https://en.wikipedia.org/wiki/Bohemian_Forest, str. 1

Hořice so eno izmed najstarejših naselij na območju Češkega Krumlova. Naselje je bilo prvič omenjeno leta 1274, leta 1290 pa postanejo last cistercijskega samostana iz Vyšíga Broda, v čigar posesti ostanejo vse do sredine 19. stoletja.

Naselje obvladuje cerkev sv. Kateríne, prvotno gotsko cerkev iz 13. stoletja so temeljito prezidali na prelomu iz 15. v 16. stoletje, leta 1771 je pogorela, v letih 1834 in 1900–1901 so jo prenovili, ko so ji dozidali tudi zvonik. Trg obvladuje še ena grajena dominanta – vaški pranger iz leta 1549.

Ozadja in historial hořiškega pasijona

No, pomembnejša kot fizične dominantne so bila duhovna obeležja – stoletna duhovna in cerkvena administrativna oblast cistercijanov. Ti pa so bili nosilci najstarejše tradicije uprizarjanja ljudskih pobožnosti. To so bile verske igre s starozavezno tematiko (tako imenovana Rajska igra) in novozavezno tematiko (Jezusovo rojstvo). Najpomembnejšo temo nove zaveze – življenje, trpljenje, smrt in vstajenje Jezusa Kristusa – pa uprizarjajo pasijonske igre.

Verske in spokorne igre so v evropski katoliški cerkveni tradiciji zelo star fenomen. Ti verski misteriji izvirajo iz Španije in Francije, od koder so se širile v druge evropske dežele. Prvotno so jih igrali v cerkvah, sčasoma pa so jih obogatili s popularnimi ljudskimi (posvetnimi) simboli in z motivi ter jih začeli igrati izven cerkva.

Verske vojne so zavrle razvoj in širjenje pasijonskih iger. V Hořicah so bile za pasijon usodne husitske vojne v 15. stoletju. Posledice tridesetletne vojne so pomembno vplivale na verske delitve in duhovno življenje ljudi 17. stoletja. Pasijonske igre so namreč bile pomemben sestavni del katoliške verske preнове v katoliških deželah.³

³ Ali kot navaja dr. Metod Benedik, da je nekaj katoliška Praga na prelomu iz 16. v 17. stoletje vse bolj izgubljala značaj katoliškega mesta: "Po nekaterih poročilih tega časa je v Pragi bilo od skupno okoli 140 cerkva le še 13 katoliških, vse druge so imele v rokah razne sekte, od katerih je kar dve tretjini Husitov, privržencev Jana Husa". Prim. Arturo da Carmignano, San Lorenzo da Brindisi, II, Padova 1960, 38.

Benedik, Izhodišča Škofjeloškega pasijona, str. 25.

Morda je prav, da na tem mestu, s pomočjo dr. Benedika, že poizkusimo vzpostaviti prve vzporednice s Škofjeloškim pasijonom: "...vedno pa je prisotno tudi vprašanje, kje naj iščemo ozadje, izhodišče za to procesijo. Pri slednjem se raziskovalci največkrat ustavljajo ob pasijonskih procesijah, ki so jih v nekaterih evropskih mestih prirejali od 15. stoletja naprej; naj navedemo le nekatere: Perugia, Dunaj, švicarski St. Gallen, francoski Arras, Salzburg, Bologna itd. Nikjer pa ne najdemo omenjene procesije, ki so jo v povezanosti s kapucini od leta 1604 prirejali na veliki petek v Pragi. Gre namreč za nekatere zanimive in vidne povezave med procesijami velikega petka v Pragi, Ljubljani in Škofji Loki. V vseh treh primerih so v ozadju in ključnih vlogah bratovščine in kapucini teh treh mest. Poglejmo stvar nekoliko bližje.

V Prago, ki je proti koncu 16. stoletja vse bolj izgubljala značaj katoliškega mesta, je tamkajšnji škof Zbynek Berka povabil kapucine, da bi sodelovali pri poskusih rekatolizacije v mestu samem in širše v čeških deželah. Jeseni 1599 je v Prago prispela skupina dvanajst kapucinov, ki so bili doma

In ni nepomembno, če omenimo, da so bile v svetu gotovo najbolj poznane pasijonske igre v bavarskem Oberammergau prvič omenjene leta 1634 – prav v času intenzivnih vojnih konfliktov.

Na širšem območju Šumave je obstajala bogata tradicija uprizarjanja pasijonskih iger, vendar se je le-ta ohranila zgolj v Hořicah.

Verske igre so bile v teh krajih zelo priljubljene, saj so bogatile običajno življenje tamkajšnjemu prebivalstvu, ki so ga povečini sestavljali preprosti kmetje, obrtniki in trgovci.

Po Napoleonskih vojnah leta 1816 je domačin iz Hořic, tkalec Paul Gröllhesel s pomočjo duhovnika zapisal besedilo pasijonske zgodbe, ki so jo nato skupaj s še 15 prebivalci Hořic tudi uprizorili. Igro je naslovil "Trpljenje in smrt Jezusa Kristusa – Tragedija/žaloigra v petih dejanjih s preludijem".

Igra je temeljila na takrat zelo priljubljeni knjigi kapucina P. Martina Cochemata⁴ "Veliko življenje in trpljenje Jezusa Kristusa" in fragmentih starih pasijonskih iger, ki so se prenašali po ustnem izročilu.

iz različnih italijanskih pokrajin, vodil pa jih je sloviti pridigar, kasneje tudi vrhovni predstojnik kapucinskega reda in papeški diplomat pater Lovrenc iz Brindisija. Naslednje leto so ustanovili samostane v Pragi, na Dunaju in Gradcu. Prav te ustanove pomenijo začetek kapucinov in njihove dejavnosti v prostoru od Češke do slovenskih dežel."

Benedik, Izhodišča Škofjeloškega pasijona, str. 25-26.

Mar to pomeni, da sta tako škofjeloška kot hořiška pasijonska procesija imeli isto izhodišče, isti (iz)vir? Škofjeloški pasijon sledi praški (1604) in ljubljanski (1617) spokorni procesiji, hořiški pa preko patrov cistercijanov sledi praškemu kapucinskemu vzoru?

⁴ Spet smo pri še eni pasijonski referenci in pomembni povezavi med obema pasijonoma: Duhov-

Igro so od leta 1816 pred Veliko nočjo uprizarjali v gostilnah, igralci pa so nastopali brez gledaliških kostumov in le z najnujnejšo scensko opremo. Sčasoma je zanimanje za igro raslo, število nastopajočih se je povečevalo in sredi 30-tih letih 19. stoletja so jo že uprizarjali na odru, igralci pa so bili oblečeni v gledališke kostume.

Gröllheselovo besedilo je bilo nato sicer večkrat spremenjeno, leta 1864 je Paul Gröllhesel umrl, vodenje gledališke skupine je prevzel njegov sin Josef, vendar so igro z nekaj prekinitvami in s številnimi spremembami igrali vse do leta 1887.

V tistem času je v Hořice prišel profesor Josef Johann Ammann, ki je od leta 1883 opravljal profesuro na nemški srednji šoli v Češkem Krumlovu. Bil je izobražen mož, na univerzi v Innsbrucku je študiral germanistiko, zgodovino in filozofijo, predvsem pa je bil navdušen etnograf. Z veliko predanostjo je raziskoval etnološko izročilo na nemško govorečem območju Šumave, tako da ga pogosto imenujejo kar "oče Šumavske etnologije". Posebej se je posvečal ljudskemu ustnemu izročilu, zlasti so ga očarale ljudske igre. Tako mu je kmalu prišlo na uho, da v Hořicah tamkajšnje ljudsko gledališče uprizarja pasijonsko igro!

Ko je v roke dobil Gröllheselovo besedilo, je brž spoznal, da ta pasijonska igra predstavlja izjemno duhovno bogastvo in vrednoto za celotno skupnost in da bi s smejejšo gledališko postavitvijo vaška skupnost lahko precej pridobila.

Tako se je odločil, da Gröllheselovo predlogo preoblikuje do te mere, da bodo igro lahko uprizarjali v veličastnem novem gledališču, katerega izgradnjo je goreče podpiral.

Ammann je kot Tirolec namreč poznal uprizoritve pasijonskih iger v Oberammergauu in Brixleggu, zato je hotel tudi hořiški pasijon dvigniti na prav takšen nivo.

Za tak zahteven podvzem je uspel pridobiti tudi nemško društvo Deutscher Böhmerwaldbund, s čigar zajetno finančno pomočjo so v letih 1892-1893 uspeli zgraditi novo gledališče! In 25. junija 1893 so na njegovem odru uspešno uprizorili premiero pasijonske igre.

Foto: A. P. Florjančič

Od tedaj so hořiške pasijonske igre postale zelo poznane. Prva leta so jih uprizarjali vsako leto: 1893, 1894, 1895, 1896. Samo v prvih dveh letih si je pasijon ogledalo več kot 80.000 ljudi in že po prvem letu so kapaciteto gledališča povečali na dandanes nedoumljivih 2.000 sedežev. Med gledalci pa so lahko našli člane cesarske družine, člane znanih plemiških družin, visoke cerkvene dostojanstvenike in mnoge druge pomembne ljudi.

Leta 1897 so ameriški filmski ustvarjalci prav tu posneli prvi dolgometražni film. Do začetka I. svetovne vojne so pasijon uprizorili še v letih 1898, 1903, 1908 in 1912. Po koncu I. svetovne vojne – in ustanovitvi nove države Čehoslovaške – pa še v letih 1923, 1927, 1930, 1933 in 1936. Vse našete uprizoritve so bile odigrane v originalnem nemškem jeziku. Pravzaprav je bila hořiška pasijonska igra šele leta 1923 prvič prevedena v češki jezik in objavljena v knjižni obliki, ki je potem izšla kar v šestih izdajah.

Nato se je z nacistično okupacijo Češke začel žalostni preludij II. svetovne vojne. Nacistični okupatorji so prepovedali uprizarjanje hořiškega pasijona, gledališče pa so uporabljali za skladišče.

To je bil zares tragičen obrat zgodovine: igro so prepovedali, gledališče pa onečastili nemški nacisti, čeprav so nemško govoreči prebivalci Hořic in tega dela Šumave tudi s to igro tradicionalno uprizarjano v nemškem jeziku pričevali o stoletni nemški prisotnosti in bogatem nemškem kulturnem izročilu v teh krajih!

ni pisatelj, ki so ga kapucini zelo pogosto jemali v roke kot osnovo za premišljevanje, je bil kapucin iz renske province p. Martin iz Cochema. V red je stopil 1653, umrl je 1712. Kot pridigar, pisatelj in škofijski vizitator je deloval v domači provinci, potem pa vrsto let v tirolski in zatem še v češki provinci. Napisal je okoli 30 knjig, ki so izšle v številnih izdajah. Najbolj znano in najbolj razširjeno njegovo delo je *Das Leben Christi* (Mainz 1677–1679), v katerem največ strani posveča premišljevanjem Kristusovega trpljenja. Kot pisatelj duhovnih knjig in svetniških biografij je postal pravi "oblikovalec ljudske pobožnosti". Njegov stil, njegov živahen jezik, nabit s čustvi in obogaten z mnogimi prisodobami, se je izprieval kot zelo primeren za posredovanje verskih resnic ljudem, ki so mu zelo radi prisluhnili; njegov vpliv na ljudsko pobožnost v deželah srednje Evrope je bil res izreden in enkrat. Poznavalci so mnenja, da v tem prostoru ni bilo dela, ki bi "tako učinkovito pospeševalo poznanje in ljubezen do Kristusa, in sicer med kristjani vseh slojev", kot *Das Leben Christi* p. Martina iz Cochema.

Benedik, *Kristusovo trpljenje v kapucinski duhovnosti*, str. 41.

Foto: Peter Pokorn st.

Ko se je leta 1945 končala II. svetovna vojna, so po več stoletjih življenja na tem območju nemško govoreči prebivalci Hořic morali zapustiti svoje domove.

Na njihove domove so praktično z vseh vetrov prišli novi prebivalci: Čehi, Slovaki, Romi. In glej: na pobudo Jaroslava Tomáša Vetešníka ter duhovnika iz Kájova Jana Václava Straka so sklenili obuditi tradicijo uprizarjanja predvojnih pasijonskih iger.

Za osnovo uprizoritve jima je služil nov prevod pasijona, ki ga je v češki jezik prevedel monsinjor Antonín Melka. Novi prebivalci Hořic so izvedli tudi nujna popravila gledališkega poslopja, odrskih rekvizitov in gledaliških kostumov.

Prve gledališke vaje so se začele že leta 1946, nato so leta 1947 v nekoliko skrajšani obliki uprizorili premiero češke pasijonske predstave, njena ponovitev je sledila tudi leta 1948. Obe postavitvi sta bili zelo uspešni: skupaj so pred vselej polnim avditorijem odigrali kar 12 predstav!

Po letu 1948, ko je oblast na Češkoslovaškem prevzela komunistična partija, se je vladajoča partija močno potrudila, da je v Hořicah prepovedala in zatrla tradicijo uprizarjanj pasijonskih iger.

Ljudska oblast je gledališko poslopje poslej namenila za ovčjo stajo in skedenj. Gledališče je postalo – živalska farma. Kasneje so podrli leseni del gledališkega poslopja, leta 1966 – torej le dve leti pred Praško pomladjo – pa so skupaj z bližnjo romarsko cerkvico, podrli še zidani del opuščene gledališča...

Dolga pasijonska tradicija Hořic se je tako ohranila le v poročilih in dokazih zasebnih in cerkvenih zbirk ter arhivskih in muzejskih depojih... a le za dobrih 20 let...

Spremembe so se zgodile z *žametno revolucijo*, novembra 1989. Zahvaljujoč nepopustljivi iniciativi prvega župana Hořic ing. Miroslava Čuňáka, ki je bil izvoljen na prvih svobodnih volitvah, in številnih drugih navdušenih ljudi, kot so bili ing. Karel Fila in Růžena Hotová, je bila že konec leta 1990 ustanovljena Družba za rekonstrukcijo pasijonskih iger v Hořicah na Šumavě.

Potem so si stvari sledile kar druga za drugo: doktor filozofije Jindřich Pecha je napisal nov češki pasijon, skladatelj Jaroslav Krček je napisal glasbo in jo priredil skupaj z glasbeno skupino Musica Bohemica. Izkušeni režiser Antonín Bašta je prevzel režijo in zbral amaterske igralce iz Hořic in okolice. Gledališke vaje so se začele v mesecu juliju 1992 in so bile kar precej zahtevne. Alena Strašrybková, učiteljica iz Hořic, je zrisala gledališke kostume, ki so jih nato sešila dekleta in žene iz vasi. Blago za kostume je doniralo podjetje Jitex Písek.

Prav vse pa je po malem vznemirjalo vprašanje – kje naj uprizorijo to novo pasijonsko igro. Odločili so se za zunanjo ambientalno postavitve v gozdnem parku, ki se nahaja v neposredni bližini nekdanjega gledališča. Visokošolski študent je sceno postavil na gozdnato pobočje, za pokritje avditorija pa si je zamislil posebej

Foto: Peter Pokorn st.

oblikovano streho. Prizadevni krajanje Hořic so zatem opravili vsa potrebna zemeljska dela, postavili so garderobe in sanitarije ter avditorij za 500 obiskovalcev.

Medtem se je Pasijonska družba iz Hořic srečevala in povezovala s številnimi domačimi in tujimi kolegi ter donatorji. Pri tem so bili zagotovo najpomembnejši stiki, ki so jih stkali s prijatelji iz tujih pasijonskih združenj. Zahvaljujoč njim, je Hořicam na Šumavě pripadlo častno mesto v mednarodnem združenju Europassion.

Potrebno je poudariti, da so se pri tem vzpostavile prijateljske vezi s pasijonskimi skupnostmi v avstrijskem St. Margarethnu in Mettmachu in francoskem Loudeacu.

Nova etapa v zgodovini čeških pasijonskih iger v Hořicah na Šumavě se tako začena s premierno uprizoritvijo novega pasijona 29. junija 1993.

Že v prvih štirih letih je bilo tako skupaj odigranih 36 predstav, ki si jih je ogledalo okoli 10.000 gledalcev iz vse Češke, Slovaške, Avstrije, Nemčije, Francije ter mnogih drugih držav.

Med obiskovalci so bili pomembni predstavniki pasijonskih združenj iz vse Evrope, kot tudi mnogi drugi predstavniki javnega življenja. Pasijonske igre so obiskali tudi številni predstavniki Cerkve: papeški nuncij v Češki Republiki Giovanni Coppa, praški nadškof, kardinal Miroslav Vlk, škof iz Čeških Budějovic Antonín Liška in mnogi drugi ...

Foto: Peter Pokorn st.

Hořice s svojimi pasijonskimi igrami so leta 1997 prejele pomembno nagrado. Na posebni slovesnosti, ki je potekala na praškem gradu (Hradčanih!), so njihovi predstavniki prejeli Nagrado za razvoj lokalnih državljskih aktivnosti. Nagrado jim je podelila fundacija, poimenovana Patria and A Place in the Heart.

Hořice so tako postale prvi prejemnik te nagrade, za katero se je potegovalo kar 149 projektov, ki jih pripravljali povsem običajni ljudje. Tako dokazujejo močno pripadnost kraju, v katerem živijo.

Vendar pa pasijonske igre v Hořicah na Šumavě ne bogatijo le življenja tamkajšnjih prebivalcev in okoličanov. Številni odprti, dojemljivi ljudje iz celotne Češke in tujine radi prihajajo v to malo vasico v Šumavo, kjer jih, ne glede na svoje poreklo in nacionalnost, prevzame ta biblijska zgodba in sporočilo, kar dokazuje njihovo razumevanje in moč sporočila. Sporočila, ki pravi, da bomo po trnovi poti skozi puščavo in goščavo našli svojo pot skozi Kaanan, kjer bomo v daljavi uzrli svetlikajočo se luč. Ki postaja vse bliže in vse bolj svetla. Luč upanja.

No, med obiskovalci, ki od vsepovsod prihajajo v to prijetno hribovsko vasico na Južnem Češkem, smo bili tiste poletne dni 2014 tudi mi, mala pasijonska karavana iz Škofje Loke.

Z velikim zanimanjem smo si ogledali predstavo, ki jo je z izjemno predanostjo in notranjim žarom odigral sleherni od okrog petdeset igralcev hořiškega pasijonskega ansambla.

In kakšno je sporočilo Hořiškega pasijona?

Pomen in sporočilo Hořiškega pasijona

Hořiški pasijon ni tako veličastna, spektakelska uprizoritev, kot je naš Škofje-loški pasijon. Tudi dramaturško je manj intenziven, igra pa manj ekspresivna, tu ne iščite mimohoda pasijonske konjenice ali silnih nebeških zborov in diabolčnih kreatur. To tudi ni procesijska igra, pač pa ambientalna postavitev s prizoriščem, postavljenim na rob gozda med sloka drevesa in visoko gozdno praprot, ki kupaj s scensko osvetlitvijo deluje naravnost čarobno, skoraj fantastično. Ime pove vse: pasijon v Hořicah na Šumavě je gozdni pasijon!

Toda najpomembnejšega sporočila tokratnega pasijona nisem našel v vsebini pasijonske igre, pač pa v sami igri kot druženju, ustvarjanju, igri kot vezivu, pasijonski igri, kot strasti in misteriju, ki je na novo vzpostavila, povezala in osmislila skupnost. Kaj hočem reči?

Hořiški pasijon je bil del kulturne tradicije nemško govorečih prebivalcev Šumave. Nato sta se nad te kraje sredi 20. stoletja zgrnila dva totalitarizma: nemški nacizem in sovjetski komunizem, ki sta želela na veke vekov izbrisati to večnostno zgodbo o trpljenju, upanju – in odrešenju.

Najprej so uprizarjanje pasijona prepovedal nacisti. Med II. svetovno vojno so iz posvečenega prostora gledališča naredili navaden "magacin".

Po koncu II. svetovne vojne so se ti prvotni nemško govoreči prebivalci Hořic – tako kot domala vsi Nemci iz Čehoslovaške – morali izseliti. In igra, ki je kot izjemna nesnovna kulturna dediščina kraju v teku stoletij vtisnila posebno kulturno identiteto, bi kaj kmalu lahko utonila v pozabo. Toda njihov pasijon ni bil pozabljen. Na njihove domove so se priselili prebivalci iz vse takratne Čehoslovaške: Čehi, Slovaki, Romi. Postavili so svoj, češki pasijon. Neki poprejšnji tradiciji so dodali novo, svojo identiteto. Svoj (lastni) pasijon. Mar ni to najboljši dokaz, kako univerzalno – zgodba vseh zgodb – je pasijonsko sporočilo. Ta njihov *novi* pasijon je tokrat prepovedal komunistični režim. In znova je tu moč izluščiti novo univerzalno sporočilo: sleherni totalitarni režim se boji razkrivanja, pripovedovanja in uprizarjanja zgodb o (človeškem) trpljenju, večn(ostn)em upanju in odrešenju. To je subverzivna moč pasijona. In tudi zato je sleherni totalitarni in diktatorski režim zapisan propadu.

Po padcu železne zavese zopet nastopi čas svobode in novega upanja. Tudi to je univerzalna zgodba, mar ne?

In pasijon je, kakopak prav zgodba in prilika o upanju! Medvojni in povojni čas trpljenja ni ugasnil strasti za uprizarjanje pasijona.

Prav nasprotno. Prebivalci Hořic zdaj vnovič obujajo starodavno krajevno ljudsko pobožnost - uprizarjanja pasijonske igre. In ta novi pasijon je zato res ne-

Pisec prispevka v družbi z Tomášem Francům, *Ježišem*. Foto: Peter Pokorn st.

kaj posebnega. Je hkrati vez med avtentično tradicijo, vez s krajevnim kulturnim izročilom, a obenem nekaj povsem novega.

A to starodavno izročilo kraja obudijo, oživijo novi prebivalci vasi: tako rekoč prišleki, "pritepenci" uprizorijo igro in s tem ohranjajo "tuje" izročilo, ki pa s tem postane tudi njihovo lastno!

Na hořiške pasijonske igre sedaj prihajajo nekdanji prebivalci Hořic in njihovi potomci, ki se morda prav zaradi pasijona vračajo v rojstne kraje svojih prednikov, k svojemu izvoru in izviru. Pasijon v Hořicah vse skupaj poveže v eno samo skupnost. Sporočilo pasijona – ki ni od tega sveta – transcendirata, preči celo sam jezik in kulturo, ki je stoletja predstavljala domala nepremostljivo ločnico med dvema narodoma in jezika, ki sta stoletja sobivala drug ob drugem. Hořice pa postanejo poseben, milostni kraj pomiritve in sprave. To je ta neverjetna moč in sporočilo tega novega češkega pasijona.

Tako pasijon poveže v pravo "živo" pasijonsko skupnost tudi vse udeležence pasijona. To izjemno predanost in notranji žar je čutiti domala pri slehernem od okrog petdeset igralcev hořiškega pasijonskega ansambla.

Tudi nas, ki prihajamo iz slovenskega pasijonskega mesta, so sprejeli zelo odprto, prijateljsko in iskreno gostoljubno. Kot del iste (pasijonske) skupnosti. Skupaj s Miroslavom Kutlakom, režiserjem tamkajšnjega pasijona, Jezusom in drugimi člani pasijonske družine, smo se prijateljsko povesečili in proslavili uspešno predstavo v edini vaški gostilni.

Tudi zato smo pred pasijonskim prizoriščem v Hořicah skupaj posadili prvo lipo posvečeno Europasijonu poimenovano "Tilia europassionis", kot živ in trden simbol prijateljstva dveh pasijonskih mest, dveh slovanskih narodov in žive ter rastoče (Euro)pasijonske skupnosti.

V tamkajšnji občinski stavbi pa smo odprli razstavo fotografij Škofjeloškega pasijona Petra Pokorna mlajšega.

Mislilim, da jih je vse naštetu prepričalo. Začutili so naše iskreno navdušenje, odprtost, dobro voljo in pozitivno energijo. Tudi našo profesionalnost in predanost. In svojevrstno strast. Passion for pasion. Začutili s(m)o, da smo si v marsičem podobni. Vzeli so nas za svoje. Zato obljuba o vnovičnem snidenju pred slovesom, ni bila prazna marnja.

Spomladi leta 2015 smo se znova srečali. Tokrat v Loki. Na eni od zadnjih uprizoritev Škofjeloškega pasijona 2015, ki je povsem prevzela naše češke prijatelje.

Po predstavi smo šli skupaj še v pasijonski tabor, kjer so v noči goreli taborni ognji. Ob slovesu smo jim obljubili, da spet obiščemo Južno Češko, Tabor, Češki Krumlov - in Hořice.

Drži, Hořice so pravo in živo pasijonsko mesto.

Viri in literatura

https://en.wikipedia.org/wiki/Bohemian_Forest, str. 1-4

http://www.ckrumlov.info/docs/en/region_histor_pasije.xml, str. 1-8

Benedik, Metod: Izhodišča Škofjeloškega pasijona, v: *Škofjeloški pasijon 2006*. Zbirka Loški razgledi, Doneski 12, Škofja Loka, Muzejsko društvo, 2006, str. 25-35.

Benedik, Metod: Kristusovo trpljenje v kapucinski duhovnosti, v: *Pasijonski doneski 2015/10*. Muzejsko društvo Škofja Loka & Kulturno-zgodovinsko društvo Lonka Stara Loka, 2015, str. 35-42.

Pripis

V skupini pasijoncev iz Hořic, ki je obiskala Škofjo Loko, je moja pozornost pritegnil vesel in prijazen gospod. Pozdravljeni, sem Jan (Honza) Červ, doma sem iz Češkega Krumlova in sem predsednik tamkajšnje ribiške družine. Čisto pravo ime za strastnega ribiča, sem pomislil. S Sandijem sva mu polaskala, da živi v enem najlepših mest in, da v Krumlovu pozna imenitno ribjo restavracijo pri mostu čez Vltavo, v kateri se vselej radi ustavimo po obisku prečudovitega mesta...

Ja seveda, to je kakopak naša restavracija, naju je ujel gospod Červ. Uh, če je tako, se ob prvi priliki spet srečamo pri vas na tolstem krapu ali somu... Gospod Červ mi je narekoval svoj e-mail, čez kak dan sem mu poslal sporočilce, on pa mi je v odgovor poslal šegavo pesmico, s katero se mi je le še bolj prikupil...

Tisto leto nisem več šel na Češko. Jeseni 2016 pa je ob 10-letnici pobratenja med Škofjo Loko in Taborom na Češko odpotovala številčna delegacija Muzejskega društva Škofja Loka. Na poti nazaj smo se nameravali ustaviti tudi v Češkem Krumlovu. Dan pred odhodom, sem gospodu Janu Červu poslal mejl, da bomo v nedeljo opoldan v Krumlovu in da bi bili zelo veseli, če bi se spet srečali...

Po končanem ogledu mesta, sva jo s Sandijem mahnila proti priljubljenemu ribiškemu lokalu, za nama sta nekoliko nezaupljivo stopala Jože in Mirjam. Zunaj je deževalo, zato smo vstopili v notranjost restavracije. Notri je bilo temno in turbobno, videti ni bilo žive duše, le dve natakariči sta zgrbljeno sedeli za eno od miz. Tole danes pa bolj slabo kaže, zgleda, da še niso *zalaufali* kuhinje, sva se spogledala s Sandijem, in gospod Červ, kot kaže tudi ni uspel priti...

Sandi je vendarle stopil, do natakarič in povprašal za gospoda Červa... tedaj pa je ena od natakarič molče vstala, stopila v kuhinjo in mu v roke potisnila – osmrtnico! Mar niste vedeli, gospod? Pana Jana Červa smo ta petek pokopali, bila je nesreča pri ribičiji...

S Sandijem sva osupnila. Šla sva v sosednjo gostilno, naročila beherovko in jo na dušek izpila. Za prijatelja Honzo... potem sva dolgo molčala...

Nato je v gostilno prišel eden od članov Muzejskega društva, in rekel, da me zunaj išče neka gospa. Razumel sem. Zunaj sta bili Janova žena, gospa Danuša in njuna hči. Prisedli sta, bili sta žalostni in potrti, pa vendarle nekako presenečeno

zadovoljni, ko sta videli, da smo ga imeli radi. Povedala sta, da se je nesreča zgodila med nočnim ribolovom na jezeru Lipno. Tisočkrat je že bil na ribičiji, pa se mu ni nikoli nič zgodilo. Umrl je v elementu, ki ga je poznal do obisti in imel najraje... V spomin na nadvse prijaznega in prijetnega človeka ter za večni mir njegove duše, smo vsi skupaj dvignili kozarce...

Polkovnik in inženir Jan Červ je tragično preminil 22. septembra 2016, star je bil 70 let.

Počivaj v miru, dragi Honza!

Češki in loški pasijonci v Pasijonskem taboru pred uprizoritvijo ŠP 11. aprila 2015. Na desni pokojni Jan Červ. Foto: Peter Pokorn st.